

alle nettselskap med områdekonsesjon for alminnelig forsyning
alle ekomtilbydere med eget nett

Vår dato: **27 APR. 2012**
Vår ref.: NVE 201201727-1 en/nme
Arkiv:

Saksbehandlere:
Bjørn Erik Eskedal, PT 22824860
Nils Martin Espegren, NVE 22959394

Samarbeid mellom nett- og ekomselskaper; Oppfølging etter ekstremværet Dagmar

Stormen Dagmar, som herjet store deler av Sør-Norge i romjulen, gjorde stor skade på infrastruktur for strøm og ekomsamband. Flere enn 570.000 strømkunder var berørt, og av disse var om lag 125.000 kunder uten strøm i mer enn 12 timer. Flere enn 10.000 kunder var fortsatt strømløse etter to døgn. I mobilnettet var om lag 730 basestasjoner for mobiltelefoni berørt. I fastnettet var om lag 30.000 kunder uten telefon og ca. 12.000 uten Internett/bredbånd. Hovedårsaken til utfallene i mobil- og fastnettet var bortfall av strøm og samband til sentrale noder og til basestasjoner. I flere områder, særlig på Nordvestlandet, var mange uten både strøm og ekomsamband i flere dager.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Post- og teletilsynet (PT) følger opp erfaringene fra Dagmar med tiltak som kan bidra til å redusere konsekvensene av tilsvarende uvær. Oppsummeringen etter uværet viser at de fleste avbruddene i strømforsyningen skyldtes trefall over linjenettet. Et sentralt tema i det videre arbeidet er gjennomgang av regelverk og vurdering av NVEs og PTs oppfølging gjennom tilsyn. Både kraft- og ekomsektoren har felles interesse av en effektiv skogrydding som sikrer at kritisk infrastruktur ikke rammes på nytt i samme omfang som under Dagmar. Samtidig er det grunn til å understreke at vi aldri vil kunne sikre anleggene 100 % mot utfall. Det forutsettes at alle aktører søker å kartlegge sin egen avhengighet av kritisk infrastruktur. Dersom en virksomhet er kritisk avhengig av strøm bør denne søke å etablere tiltak for å redusere egen sårbarhet gjennom blant annet økt egen beredskap. Tilsvarende gjelder for virksomheter som er kritisk avhengig av ekomtenester. Det er samtidig NVEs og PTs klare oppfatning at sikkerhet og beredskap må vies stor oppmerksomhet i de selskapene som leverer slike tjenester.

Det er et godt og tett samarbeid mellom de involverte forvaltningsorganene i denne saken. NVE og PT er enige om at infrastruktureiere innenfor ekom og strøm må samarbeide godt for å finne løsninger som er best mulig tilpasset de lokale utfordringer. For å klargjøre premissene for dette samarbeidet sender vi derfor dette brevet til alle konsesjonærer som etter energiloven eier og driver overføringsnett og tilbydere av offentlige elektroniske kommunikasjonsnett

Nettselskapenes plikter etter forskrift om leveringskvalitet og forskrift om beredskap

Når avbrudd i strømforsyningen oppstår, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold gjenopprette full forsyning. Tilknytningspunkt av betydning for liv og helse skal prioriteres. Ved avbrudd som følge av hendelser med stort geografisk nedslagsfelt, må man påregne lengre gjenopprettingstid enn dersom kun en eller noen få sluttbrukere er rammet. Videre er det gitt minimumskrav om at nettselskap under

driftsforstyrrelser, så langt som mulig, og på en hensiktsmessig måte, skal tilgjengeliggjøre informasjon for berørte nettkunder om årsak til driftsforstyrrelser og forventet tidspunkt for gjenoppretting av forsyning.

Dagmar medførte omfattende skader både i sentral-, regional- og distribusjonsnett, og rammet store geografiske områder. Mange av ekomselskapenes kunder er tilknyttet basestasjoner og noder i fastnett som er geografisk plassert i svært sårbare deler av overføringsnett. Det følger av topologien i overføringsnett at disse kundene må påregne gjenopprettingstider over gjennomsnittet ved større hendelser i kraftsystemet.

Nettselskap skal kunne informere nåværende eller fremtidige kunder om resultater fra feilanalyse, registrerte avbruddsdata, samt estimerte antall kortvarige avbrudd i eget tilknytningspunkt og estimerte antall og varighet av langvarige avbrudd i eget tilknytningspunkt. Dette er opplysninger kunder kan bruke for å dimensjonere planlagte beredskapstiltak for å sikre sin egen driftskontinuitet.

Forskrift om beredskap stiller krav om at nettselskapene skal ha tilgang til tilstrekkelig kompetanse og utstyr til å gjenopprette funksjonen til de anlegg selskapet har ansvar for. Nettselskapene skal videre blant annet kunne dokumentere den delen av kraftsystemet de har ansvaret for, herunder blant annet hvilke kunder som er prioriterte og hvorfor. Beredskapsforskriften legger videre til grunn at nettselskapene har oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser og samordnede beredskapsplaner med berørte myndigheter og andre relevante aktører. Det legges også vekt på at nettselskapene gjennomfører øvelser som sikrer at enhetens kompetanse utvikles og vedlikeholdes.

Den økonomiske reguleringen av nettselskapene

Ordningen med kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi (KILE), innebærer at nettselskapet møter en økonomisk kostnad ved avbrudd som skyldes feil i egne anlegg.

Det samlede KILE-beløpet som følge av Dagmar, blir om lag 450 millioner kroner. KILE-beløpet fremkommer som følge av en beregning av antall kWh som ikke ble levert under avbruddet, multiplisert med en kostnadsfaktor som er avhengig av kundegruppe. Ekomtilbyderne og tilhørende anlegg tilhører kundegruppen "Handel og tjenester", som for de fleste hendelser utgjør gruppen med høyest enhetskostnader. For avbruddene i forbindelse med Dagmar utgjør KILE-beløpene relatert til Handel og tjenester om lag 50 kr/kWh for ikke levert energi.

I 2007 innførte NVE en utbetalingsordning ved svært langvarige avbrudd (> 12 timer). Dette innebærer at sluttbruker, som ekomtilbydere, kan kreve utbetalt et fastsatt beløp fra nettselskapet ved avbrudd som varer lenger enn 12 timer. Dette er en utbetalingsordning, og påvirker ikke erstatningsmessige forhold eller KILE-ordningen forøvrig. Utformingen av ordningen for utbetaling ved svært langvarige avbrudd, inklusiv størrelsen på utbetalingsbeløpet, er fastsatt ut fra hva som oppfattes som rimelig for en ordinær husholdning. Ordningen gjelder likevel for alle kundegrupper, tilknyttet i lavspennings- eller høyspenningsnett. Ordningen gir således nettselskapene et ekstra incentiv til gjeninnkobling også av kunder som for øvrig representerer en, relativt sett, lav KILE-kostnad.

Generelle anbefalinger til nettselskapenes kunder

Eiere av kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner som etter egen vurdering ikke har tilfredsstillende leveringskvalitet, oppfordres alltid til å kontakte sitt nettselskap for å få tilgang til informasjon om tekniske forhold vedrørende nettselskapets leveringspålitelighet og spenningskvalitet. Dersom aktuelle forbedringstiltak ikke kan pålegges nettselskapene, vil kunden kunne måtte betale for eventuelle tiltakskostnader gjennom investeringstilskudd. Det er anledning til å inngå en privat avtale om en annen leveringskvalitet enn hva som følger av forskrift.

Avbrudd i strømforsyningen som skyldes feil i lavspenningsnettet varsles i de fleste tilfeller ikke automatisk i nettselskapenes overvåkingssystemer. Alle avbrudd bør derfor så snart som mulig varsles av kunden. Sluttbrukere som opplever avbrudd med varighet over 12 timer bør kreve direkte utbetaling fra tilknyttet nettselskap i henhold til regelverket. Ved å kreve utbetalt slikt beløp bidrar kundene til at nettselskapene får de nødvendige incentiver til over tid å sørge for tilfredsstillende leveringspålitelighet.

Forhold vedrørende leveringskvalitet, herunder leveringspålitelighet, skal først forsøkes løst mellom nettselskap og nettkunde, men kan ved uenighet bringes inn til NVE for avgjørelse.

Samarbeid mellom ekom- og kraftselskaper

Leveringskvaliteten i det norske overføringsnettet for både strøm og elektronisk kommunikasjon er normalt svært høy. For kunder med spesifikke leveringskvalitetskrav, som ekomtilbydere, anbefaler NVE og PT ekomtilbyder og nettselskap i fellesskap å søke lokale løsninger. Løsninger som bør diskuteres er blant annet økt bruk av kabling, tosidig innmating, mer skogrydding, bedre reparasjonsberedskap, bedre reservedelslager mv.

Enkelte steder vil det være rasjonelt å forsterke overføringsnettet for å løse lokale behov. Andre steder vil løsningen være å forbedre kundens egne nødstrømsløsninger. I de fleste tilfeller må imidlertid ekomtilbyderne selv påregne å dekke nødvendige kostnader for å få en leveringskvalitet som er bedre enn det som med rimelighet må forventes i henhold til gjeldende regulering av nettselskapene. Det er også verdt å merke seg at i henhold til Meld. st. 14 (2011-2012) om utbyggingen av strømmettet, skal stadig mer av distribusjonsnettet bli lagt i bakken de kommende årene. Sårbarheten for trefall vil kunne bli betydelig redusert i takt med dette

PT hentet i 2006, i samarbeid med NVE, inn adresser til viktige anlegg hos syv av landets største ekomtilbydere. Adressene ble formidlet til respektive nettselskaper. Formålet var å gjøre nettselskapene bedre i stand til å kunne prioritere viktige ekomanlegg ved planlagt kraftrasjonering med roterende sonevis utkobling, og i knapphetssituasjoner som følge av akutte utfall. Kontaktadressene som ble formidlet i 2006, bør kunne være et utgangspunkt for videre dialog mellom partene lokalt.

PT og NVE ber nettselskaper og ekomtilbydere om snarest å starte en aktiv dialog i lys av felles erfaringer etter Dagmar. Hensikten er å finne gode løsninger på spesifikke, lokale utfordringer som gjelder leveringskvalitet og -pålitelighet i kraftleveransene. Dersom en slik dialog ikke lar seg gjennomføre innen rimelig tid, ber PT og NVE om å bli orientert om hva som hindrer denne.

Det kan bli aktuelt å be om en rapport om samarbeidet mellom selskapene. Nærmere krav til innhold i rapporten vil da sendes aktuelle selskap.

Med hilsen

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Torstein Olsen
direktør
Post- og teletilsynet

Kopi: Fylkesmennene, Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet